

Lokaal Scenario Atelier: Deelregio Alkmaar

Bergen

Datum: 22 januari 2020

Locatie: Dorpscentrum de Blinkerd

Inleiding:

Dit is het verslag van de bijeenkomst in de gemeente Bergen van 22 januari 2020. In deze bijeenkomst hebben inwoners verkend wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor de opwek van grootschalige zonen windenergie in Bergen als onderdeel van de deelregio Alkmaar. Dit is gedaan met behulp van scenario's en bouwstenen. De scenario's geven inzicht in de mogelijke keuzes en de effecten daarvan. De scenario's die zijn gebruikt, zijn: (1) Landschappelijke kenmerken als troef, (2) Energielandschap 2.0, (3) Lokale kracht.

De scenario's zijn gemaakt door de gemeente, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiecoöperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder. Ze zijn een middel om met elkaar het gesprek aan te gaan.

Een bouwsteen bestaat uit een bepaalde techniek van energieopwekking (bijv. windmolens), op een plek (bijv. agrarische grond), onder een bepaalde conditie (bijv. langs de snelweg). De bouwsteen heet dan "windmolen op agrarische grond langs de snelweg".

De deelnemers hebben gepraat over de scenario's en welke bouwstenen hun voorkeur hebben. Per scenario hebben ze op de kaart van de gemeente aangegeven waar de bouwstenen kunnen komen en waar zeker niet.

In totaal hebben circa 70 mensen deelgenomen aan de bijeenkomst. De samenstelling van de groep was als volgt: bewoners uit de buurt (voornamelijk), belangenorganisaties (waaronder LTO en lokale energiecoöperaties) en raadsleden (als toehoorders). Het gesprek met de deelnemers is gevoerd in 2 groepen.

Vervolg

De opbrengsten van de lokale bijeenkomsten van de 18 gemeenten in de energieregio Noord-Holland Noord worden verwerkt op een kaart. Hierop wordt aangegeven wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor duurzame energieopwekking. Deze kaart vormt de basis van de concept-RES. De concept-RES wordt voor vaststelling aangeboden aan het College van Burgemeester en Wethouders. Na vrijgave door het College worden raadsleden gevraagd naar hun wensen en bedenkingen bij de concept-RES. Ook de deelnemers aan de regionale en lokale bijeenkomsten krijgen de concept-RES toegestuurd en daarmee de mogelijkheid om hun mening te geven.

De concept-RES wordt besproken in regionale en lokale raadsbijeenkomsten, Statenbijeenkomsten en overleggen van de Algemeen Besturen van de waterschappen. Daarnaast zal in mei '20 een regiobreed Noord-Holland overleg worden georganiseerd waarin alle raadsleden, collegeleden, bestuurders, Statenleden, leden van de dagelijks en algemeen besturen van de waterschappen binnen de regio met elkaar in gesprek kunnen gaan.

De concept-RES wordt met alle wensen, bedenkingen en meningen van deelnemers voor doorrekening aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving. Als de energieregio groen licht heeft gekregen, wordt per zoekgebied onderzocht wat een concrete plek voor zonneweides en/of windmolens zou kunnen zijn. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk betrokken.

Inhoud

Beschrijving van de scenario's:	3
Bevindingen groep 1:	4
1.1 Kansen, aandacht-en discussiepunten:.....	4
1.2 Gesprek over de scenario's en bouwstenen:.....	4
1.3 Scenario banner:	5
Bevindingen groep 2:	7
2.1 Kansen, aandacht-en discussiepunten:.....	7
2.2 Gesprek over de scenario's en bouwstenen:.....	7
2.3 Scenario banner:	8

Foto's 1 & 2: Carrousel langs de drie scenario's.

Beschrijving van de scenario's:

Specifiek voor de deelregio Alkmaar zijn drie scenario's opgesteld, namelijk: (1) Landschappelijke kenmerken als troef, (2) Energielandschap 2.0 en (3) Lokale kracht.

Het scenario **Landschappelijke kenmerken als troef** richt zich op het behouden ofwel versterken van de diversiteit in het landschap. De belangrijkste uitgangspunten:

- De energietransitie volgt de maat van het landschap en sluit aan bij landschappelijke kenmerken.
- Zonne- en windenergie is ingepast in een beperkt aantal gebieden.
- De energietransitie wordt gezien als een kans om de biodiversiteit in gebieden waar deze nu laag is te vergroten, onder andere door zonneparken te combineren met natuurontwikkeling.

Het scenario **Energielandschap 2.0** focust op het opwekken van een grote hoeveelheid energie als regio, voor eigen verbruik en export. De belangrijkste uitgangspunten:

- Met lokale eigenaarschap wordt op kleine schaal energie geleverd voor de lokale vraag en op regionale schaal wordt grootschalig elektriciteit opgewekt voor de export.
- Het agrarische gebruik in het productielandschap transformeert naar “wind- en zonneboeren”.
- Het stedelijk landschap wordt volledig benut door daken, gevels en parkeerplaatsen in te zetten voor elektriciteitsopwekking.
- In het energielandschap is er ruimte voor ontwikkeling en innovatie.

In het scenario **Lokale kracht** staat coöperatieve opwekking en lokaal eigendom centraal. De uitgangspunten:

- De opwekking landt dicht bij de mensen en is zichtbaar.
- De baten en winst van energieopwekking vloeien terug naar de lokale gemeenschap.
- Door middel van een fonds en in samenwerking met de gemeente worden lokale doelen nagejaagd, zoals investeren in infrastructuur, de natuur en lokale verenigingen.

Bevindingen groep 1:

1.1 Kansen, aandacht-en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers hebben het volgende gedeeld:

Opmerkingen m.b.t. de rol van bewoners in de transitie:

- Ook grootschalige projecten kunnen door bewoners worden opgepakt zoals het uitgangspunt dat in het scenario ‘Lokale kracht’ wordt besproken.

Regelgeving en beleid:

- Een voorwaarde voor meer zonnepanelen (en los van waar het kan komen) is dat er meer duidelijkheid nodig is op het gebied van salderen en de postcoderoos.

Techniek en innovatie:

- Na 2030 gaat waterstof een belangrijke rol spelen. Dit betekent dat de infrastructuur (Liander) wordt ontlast, hiermee moet rekening worden gehouden in de plannen.
- Wek energie op in het buitenland: grootschalige zonne-energie in de Sahara.

Ruimtegebruik:

- Combineer de opwek van duurzame energie met kunst, bijvoorbeeld zoals het project van Daan Roosgarde op de afsluitdijk.

1.2 Gesprek over de scenario's en bouwstenen:

Gesprek over de scenario's:

De meeste mensen keken naar de mogelijkheden voor het opwekken van hernieuwbare energie vanuit het scenario ‘*Landschappelijke kenmerken als troef*’. Dit komt voort uit het uitgangspunt dat natuur en landschap leidend zijn. Desondanks is er ook het besef dat er duurzame energie opgewekt moet worden en daarom hebben veel van de groepen stickers geplakt bij bouwstenen uit de andere twee scenario's. Twee groepen hebben het scenario ‘*Lokale kracht*’ blauw gestickerd omdat het principe dat revenuen terugvloeien naar de gemeenschap hen het meest aanspreekt. Het scenario ‘*Energielandschap 2.0*’ werd niet of nauwelijks gebruikt.

Gesprek over de bouwstenen:

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Zon op grote daken**, duidelijk favoriet.
- **Zon langs bedrijventerreinen**.
- **Zon op parkeerplaatsen**.
- **Wind langs snelwegen en met als kans i.c.m. geluidschermen:**
  - De voorkeur gaat uit naar locaties die juist niet rondom dorps- en stadsranden liggen vanwege (geluid)overlast. Voor zon geldt hetzelfde maar dan meer vanwege esthetische redenen.

Over gemixte bouwstenen:

- **Zon op agrarische gronden**
  - Wel: mits goed ingepast en coöperatief, biedt het kansen. Wanneer zon wordt ontwikkeld zoals beschreven in het 'Lokale kracht' scenario, kan grootschalige zon projecten gerealiseerd worden inclusief acceptatie en draagvlak.
  - Niet: de kritiek op deze bouwsteen komt met name voort uit het feit dat het rondom stads- en dorpsranden wordt geplaatst -> kans op (geluids)overlast
- **Wind op agrarische grond (in de Schermerpolder)**
  - Wel: wanneer het om 'kleinere molens' gaat is er één groep (waarin een boer zelf deelneemt) die deze bouwsteen positief beoordeeld. Deze groep zet liever 1 molen dan een veld vol met zonnepanelen (klein direct ruimtegebruik van windturbines)

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- **Wind in de duinen**: het is natuurgebied en daar passen en horen geen windturbines.
- **Wind rondom stads- en dorpsranden**: grote kans op overlast (geluid en zicht).

Overige opmerkingen m.b.t. de bouwstenen:

- Nieuwe bouwsteen: **windturbines langs snelwegen i.c.m. geluidschermen**.

1.3 Scenario banner:

SCENARIO 1: Landschappelijke kenmerken als troef				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		5	0	
Zon op agrarische gronden:	Ingepast in polderlandschap	1	0	
	Ingepast in strandwallen			X
	Op verzilde gronden			X
	Bij bodemdaling			X
Zon op parkeerplaatsen		2	0	
Zon op asfalt	Op fietspaden	2	0	
Wind				
	Langs waterwegen	1	0	
	Op droogmakerij			X

Zoekgebied wind:				
------------------	--	--	--	--

SCENARIO 2: Energielandschap 2.0				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op agrarische grond:	Een groot veld in de Schermerpolder	1	0	
	Langs infrastructuur in clusters			X
	Op veenpolderlandschap			X
	Buffer rondom bedrijventerreinen	1	0	
	Transformatie van glastuinbouwgebied			X
Zon op grote daken				X
Zon op kassen	Transformatie huidige functie			X
Zon op parkeerplaatsen		2	0	
Zon langs dijken		0	1	
Zon op water		0	1	
Zon op geluidschermen	Noord-Zuid/ Oost-West			X
Zon op gevels				X
Zon op asfalt				X
Wind				
Zoekgebied wind:	In duingebied	0	8	
	Langs dijken	0	1	
	Op agrarische gronden in de Schermerpolder	1	1	
	Langs infrastructuur			X
	Langs N-Wegen	0	1	
	In glastuinbouwgebied			X
Repoweren bestaande windturbines		1	0	

SCENARIO 3: Lokale kracht				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op dak		3	0	
Zon op agrarische gronden:	Rond stads- en dorpsranden	1	3	
	Langs spoorwegen			X
	Langs bedrijventerreinen	3	0	
	Langs wegen			X
Zon op water				X

Zon op parkeerplaatsen				X
Zon op geluidschermen	Noord-Zuid/ Oost-West			X
Zon op gevels				X
Wind				
Zoekgebied wind:	Rondom bebouwd gebied	0	5	
	Rondom bedrijventerreinen			X
	Langs snelwegen	3	0	
Repoweren bestaande windturbines		1	0	

Bevindingen groep 2:

2.1 Kansen, aandacht-en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers hebben het volgende gedeeld:

Kansrijke locaties in de regio Alkmaar:

- Rondom Bergen (momenteel zijn er weinig zoekgebieden voor zonneparken).
- Huidige gaswin/ -transportvelden kunnen omgezet worden naar zonneweides (bijvoorbeeld bij Hargen aan Zee en Camperduin).
- Zonnepanelen in de Hondsbosche zeevering.

Opmerkingen m.b.t. de rol van bewoners in de transitie:

- Bij het repoweren van bestaande windturbines zien de deelnemers graag dat de winsten worden gedeeld met de directe omgeving, bijvoorbeeld via een coöperatie.

Regelgeving en beleid:

- Huidige beleid moet ruimte maken voor 'kleine' windturbines op particuliere huizen (is momenteel niet meewerkend).

Techniek en innovatie:

- Vortex windturbines als alternatief.

Ruimtegebruik:

- Deelnemers zijn benieuwd naar of het mogelijk is om windturbines langs het strand te plaatsen.
- Deelnemers zijn benieuwd waarom er geen windturbines langs het NH-kanaal staan in aansluiting op de molens van Kennermerwind.
- De opwek moet vlak bij de gebruikers plaatsvinden.
- Er moet beter rekening worden gehouden met de recreatieve waarde van het landschap.

2.2 Gesprek over de scenario's en bouwstenen:

Gesprek over de scenario's:

Er was veel enthousiasme om vanuit het scenario '*Landschappelijke kenmerken als troef*' naar de mogelijkheden te kijken, dit omdat men natuurbehoud belangrijk vindt en cultuurhistorische landschappen wil behouden. Daarnaast kan er nog extra opgewerkt worden met zonnepanelen op

daken, waardoor de natuur niet aangetast wordt. Dit scenario past volgens de aanwezigen bij de omgeving zoals ze het kennen en willen houden.

In het gesprek over het scenario 'Lokale kracht' werd benadrukt dat de opwek dicht bij het gebruik ligt en er dus minder transportkosten zijn.

Gesprek over de bouwstenen:

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Zon op daken en parkeerplaatsen.** Veel enthousiasme: kan er niet meer benut worden, richting de 100%?
- **Wind langs waterwegen** is positief ontvangen en het idee is geopperd om deze te plaatsen aan de N9 richting Burgervlotburg (Bergen). Dit loopt naar een andere deelregio, dus het zou ideaal zijn om dit door te trekken.
- **Wind op bedrijventerreinen**

Over gemixte bouwstenen:

- **Zon op agrarische gronden**
  - Er is veel ruimte die benut kan worden. Als men aan zonnepanelen denkt, is ons beeld vaak een luchtfoto i.p.v. het zij- aanzicht. Langs de oostkant van de Hondsbosche zeevering ligt het land wat lager, dit zou geen invloed hebben op het vergezicht wat men belangrijk vindt.
  - Kritiek i.v.m. behouden van vergezichten en impact op recreatie (fietsen in het gebied, etc.). Een lange omheining zou een optie kunnen zijn, maar hier zijn de meningen over verdeeld, omdat men niet goed weet hoe dit er in de praktijk uitziet.

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- Deelnemers waren zeer kritisch over **wind in de duinen/ natuur**. Dit vanwege de wetgeving maar ook de emotionele waarde dit het voor bewoners heeft. "Het is een natura 2000 gebied met veel vogels".
- Ook was er geen enthousiasme voor **wind langs dorps- en stadskernen**. Dit tast het aanzicht aan.

2.3 Scenario banner:

SCENARIO 1: Landschappelijke kenmerken als troef			
Bouwsteen	# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon			
Zon op grote daken	6	0	
Zon op agrarische gronden:	Ingepast in polderlandschap	1	0
	Ingepast in strandwallen		X
	Op verzilte gronden	0	1
	Bij bodemdaling		X
Zon op parkeerplaatsen	3	0	

Zon op asfalt	Op fietspaden	1	0	
Wind				
Zoekgebied wind:	Langs waterwegen	2	0	
	Op droogmakerij	1	0	

SCENARIO 2: Energielandschap 2.0				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op agrarische grond:	Een groot veld in de Schermerpolder			X
	Langs infrastructuur in clusters			X
	Op veenpolderlandschap	1	0	
	Buffer rondom bedrijventerreinen			X
	Transformatie van glastuinbouwgebied			X
Zon op grote daken				X
Zon op kassen	Transformatie huidige functie			X
Zon op parkeerplaatsen				X
Zon langs dijken		0	1	
Zon op water		0	1	
Zon op geluidschermen	Noord-Zuid/ Oost-West			X
Zon op gevels				X
Zon op asfalt				X
Wind				
Zoekgebied wind:	In duingebied	0	8	
	Langs dijken			X
	Op agrarische gronden in de Schermerpolder	2	1	
	Langs infrastructuur	2	0	
	Langs N-Wegen	1	0	
	In glastuinbouwgebied			X
Repoweren bestaande windturbines		1	0	

SCENARIO 3: Lokale kracht				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op dak		2	0	
	Rond stads- en dorpsranden	0	3	
	Langs spoorwegen			X

Zon op agrarische gronden:	Langs bedrijventerreinen	1	0	
	Langs wegen			X
Zon op water		0	1	
Zon op parkeerplaatsen		4	0	
Zon op geluidschermen	Noord-Zuid/ Oost-West			X
Zon op gevels				X
Wind				
Zoekgebied wind:	Rondom bebouwd gebied	0	6	
	Rondom bedrijventerreinen	3	0	
	Langs snelwegen	3	1	
Repoweren bestaande windturbines				X